

Milí bratia a milé sestry,

hoci prázdniny súvisia so slovom prázdno, v našom cirkevnom zbere ani v letnom období prázdno nebolo. Život neutíchol. Niektoré pravidelné podujatia (školské vyučovanie náboženstva, konfirmačná príprava, biblické hodiny pre dospelých a pod.) sa síce počas júla a augusta nekonali, zato sa uskutočnilo viacero letných táborov pre deti, dorast, mládež i rodiny. Podrobnejšie sa o nich môžete dočítať na stránkach nášho časopisu. Je potešiteľné, že na táboroch sa zúčastnili aj tí, ktorí nie sú členmi nášho zboru či evanjelickej cirkvi. Svedčí to o tom, že ľudia reagujú na takú ponuku cirkvi, ktorá im je blízka. Pre nás, členov kde-kým odpisovanej evanjelickej cirkvi, je to povzbudením, ale aj výzvou k novému premýšľaniu, ako priniesť evanjelium našim súčasníkom.

Nech je v tomto smere nový školský rok pre všetkých nás Božou školou, v ktorej sa smieme učiť, čo znamená byť soľou zeme a svetlom sveta. V tomto učení neradno poľavovať, lebo v kresťanstve nikdy nie sme absolventmi (Filipským 3, 12 - 14), ale vždy tými, ktorí sa nanovo učia. A kto si myslí, že už dosiahol, skôr či neskôr s trpkosťou zistí, že sa mýlil (1. Korinským 10, 12). Je vždy trpké zistiť, že kresťanstvo má nepriateľov nie len vonkajších, ale že nepriateľom sme si neraz sami. Môže to začať celkom nenápadne, napríklad zabúdaním na vďačnosť. Na spoločne vyjadrovanú vďačnosť Pánu Bohu na službách Božích, ale aj na

osobnú vďačnosť za duchovné i telesné dary, ktoré Hospodin dáva každému človeku.

Od zabúdania je len krok k nevďačnosti a od nej k ľahostajnosti, pýche či chronickej nespokojnosti. Od tých je potom už iba krôčik k pádu. Preto nezostaňme slepí na jedno oko. V atmosfére šomrania a večnej nespokojnosti, ktorou je presiaknutá naša spoločnosť, dokážme - pri všetkých rezervách v činnosti zboru - vidieť aj to, čo sa s Božou pomocou darí, čo je dôvodom k vďačnosti.

Je to práca dobrovoľníkov. Bez ich úsilia, ochoty a kreativity by sme napríklad o množstve požehnaných letných táboroch mohli iba snívať.

Je to aj práca vedenia zboru, v osobitnej miere brata dozorcú. Vďaka tomu, že používa schopnosti, ktorými ho Pán Boh obdaril, mohol cirkevný zbor ďalej pokročiť v budovaní zázemia (služobných bytov) pre budúci personál nádejných domova dôchodcov. V bývalej ŠUP-ke boli zrekonštruované priestory, ktoré budú slúžiť ako telocvičňa pre žiakov Evanjelickej základnej školy a Evanjelickeho lýcea na ul. Palisády. Vykonané boli opravy striech Veľkého i Nového kostola. Hoci treba otvorene povedať, že vo Veľkom kostole je to iba dočasné riešenie a v budúcnosti bude potrebná komplexná oprava. Žiadna z vykonaných prác nie je v čase hospodárskej krízy samozrejmosťou, ale dôvodom k vďačke.

Vďačnosťou by nás malo naplňovať aj blížiac sa 20. výročie spoločenskej

slobody v našej vlasti. S nesamozrej-
mou vďačnosťou využívajme možnosti
slobody, v ktorej sa môžu naše deti
a mládež učiť o Božej láske v škole na
hodinách náboženstva alebo v cirkev-
nom zbere na detskej besiedke, na
stretnutiach pre konfirmačnú i pokon-
firmačnú mládež. Nemálo možností
chodiť do „Božej školy“ je v spoločen-
stve nášho zboru aj pre dospelých. Vy-
užívajme ich ako priestor, kde máme
možnosť zastaviť sa a spočítať Božie
dary. Veď vďačnosti predchádza práve
zamyslenie, premýšľanie o tom, čo Pán

Boh pre nás koná a ako reagujeme na
Jeho dobrodenia.

Boh, ktorý nám v Pánovi Ježišovi
Kristovi daroval všetko potrebné pre ži-
vot a zbožnosť (2. Petra 1, 3), hľadá
i dnes vďačných ľudí. Chce mať medzi
nimi aj nás. V čase súčasnej hospodár-
skej krízy sme vyzývaní šetriť na všet-
kých úsekoch. Vďačnosťou však nešet-
rime – nezabúdajme ňu.

MARTIN ŠEFRANKO
poverený predsedajúci
zborový farár

ČO DOKÁŽE LÁSKA?

Bolo raz jedno slepé dievča, ktoré nenávidelo seba a celý svet zato, že nemôže nič vidieť. Dievčina mala vrodennú chybu a nikdy nič a nikoho nevidela. Každého neznášala, okrem svojho chlapca. On bol stále s ňou a vo všetkom jej ochotne pomáhal. Raz mu povedala, že ak by mohla niekedy uvidieť svet, hneď by sa za neho vydala. Stalo sa jedného dňa, že sa konečne po dlhom čase našiel darca očí pre túto dievčinu. A tak sa konečne tešila, že uvidí celý svet a tiež svojho milovaného... Chlapec sa jej hneď po operácii prišiel opýtať: „Tak, teraz keď už uvidíš celý svet, vydáš sa konečne za mňa?“ Dievčina sa usmiala, ale keď otvorila svoje nové oči a po prvýkrát uvidela svojho milého, ostala v šoku! Bol tiež slepý... Začala premýšľať o svojom novom živote a nakoniec ponuku slepého chlapca na sobáš odmietla! Chlapec odišiel smutný preč... O pár dní jej prišiel od neho list, napísaný rukou kamaráta. Mladík jej poďakoval za všetky krásne chvíle, ktoré spolu prežili, a na konci listu stálo:

A DAJ, PROSÍM, POZOR NA MOJE OČI!

(Prevzaté z internetu)

Z tých, ktorých si mi dal, nestratil som ani jedného. (Ján 18, 9)

Táto veta patrí medzi Ježišove slová, ktorými ku koncu vlastného pozemského života bilancoval svoje pôsobenie. Mal tu na mysli svojich učeníkov, ktorých chápal ako ľudí, ktorí mu boli zverení jeho nebeským Otcom, a týmito slovami chcel povedať, že urobil pre nich všetko, aby sa z nich stali ľudia na vysokej duchovnej úrovni. Nezaistil im hmotné bohatstvo, nepostaral sa o ich kariéru v bežnom zmysle slova, nezatvoril ich do skleníka, kde by sa ich nemohlo dotknúť nič nepríjemného, ale postaral sa o ich duchovný rast, urobil všetko, aby ich vnútorný človek rástol, aby sa čím ďalej tým viac mohli stávať pevnými osobnosťami, charakternými bytosťami, novými stvoreniami.

Podobným spôsobom aj nám treba pozeráť na naše deti ako na bytosti, ktoré nám zveril Pán Boh a za ktoré nás urobil zodpovednými. Boli by sme šťastní, keby sme pri bilancovaní svojho života, a to aj vtedy, keď sa náš pozemský život bude chýliť ku koncu, mohli povedať podobné slová: Pane Bože, tie deti, ktoré si nám dal, sme nestratili, ale s Tvojou pomocou sme urobili pre ne všetko, čo bolo v našich silách, aby z nich vyrástli pevné, priame, kresťanské, humánne osobnosti.

Začiatok školského roku je jedna z dôležitých príležitostí, keď sa treba hlbšie zaoberať myšlienkou na deti. V duchu ich budeme odprevádzať do školy s modlitbou, aby Pán Boh pozh-

nával ich prácu v škole, aby nový školský rok znamenal pre nich veľké obohatenie, aj pokiaľ ide o získanie vedomostí, aj pokiaľ ide o ich duchovný rast.

Prosíme aj za ich učiteľov, aby im Pán Boh dával dosť sily pri ich neľahkej pedagogickej práci, aby ich upevňoval v pocite zodpovednosti za zverené im deti, žiakov, študentov, aby vychovávali nielen odovzdávaním vedomostí, ale aj svojím príkladom, postojmi, správaním. Aj učители by boli šťastní, keby mohli zopakovať Ježišove slová: Pane Bože, tie deti, ktoré si nám dal ako našich žiakov, sme nestratili, ale usilovali sme sa vkladať do ich duší to najlepšie z najlepšieho.

Učители to nemajú ľahké; zo všetkých strán počuť o agresivite detí. To veľmi sťažuje pedagogickú činnosť. A okrem toho agresivita, bezohľadnosť, zneužívanie elektronických komunikačných prostriedkov, to sú veci, ktoré by v záujme pestovania čistého charakteru detí mali byť z ich správania odstránené. Rodičia by mali robiť všetko, čo je v ich silách, aby svoje deti orientovali týmto smerom.

Aj rodičom aj učiteľom by malo ísť o to, aby z detí vyrástli pevné, solídne, vyrovnané, priame, spravodlivé osobnosti. Potrebné je aj hmotné zaistenie, a to pre mnohých rodičov dnes nie je jednoduchý problém. Ale mnohí rodičia obmedzujú budovanie šťastia svojich detí predovšetkým len na túto hmotnú stránku. Dnes je tento trend veľmi rozšírený a je veľmi nebezpečný.

Deti sa neraz porovnávajú v tom, čo si vzhľadom na finančnú situáciu rodičov môžu dovoliť a čo nie. Tak vzniká nezdravý pocit nadradenosti na jednej strane a rovnako nezdravý pocit menejcennosti na druhej strane.

Zdôrazňovanie a preceňovanie významu hmotnej vybavenosti je škodlivé nielen pre vyvolávanie týchto pocitov nadradenosti a menejcennosti, ale ešte aj z iného veľmi závažného dôvodu. Pri nadmernom zdôrazňovaní hmotnej vybavenosti sa zabúda na to, že na budovanie charakternej osobnosti je rozhodujúce niečo celkom iné. Ak zdôrazňovanie hmotnej vybavenosti zaslepuje oči na videnie toho, na čom skutočne záleží, tak je to pre dieťa veľmi škodlivé. Všestranné hmotné zaistenie môže vyvolávať dojem, že všetko je v najlepšom poriadku. Ale to nie je pravda, to je fatálny sebaklam. Jednostranné obmedzenie starostlivosti o dieťa na jeho hmotné zaistenie znamená totiž poníženie, degradovanie človeka pod štandard skutočnej ľudskosti. Lebo Pán Boh nestvoril človeka iba ako konzumného živočicha, ale podľa Biblie ho stvoril na svoj obraz. To znamená, že človek má v najhlbšom jadre svojej bytosti neprestajne rásť, dvíhať sa smerom k Pánu Bohu. Vyplýva to zo slov Ježiša Krista: „Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš Otec nebeský.“

Takouto pevnou, vnútorne bohatou osobnosťou sa dieťa a mladý človek nestáva automaticky. Niečo si síce prináša na svet každý v svojom genetickom vybavení, Ale dobre vieme, aký nesmierny význam má pri pestovaní osobnosti výchova. Stačí porovnať nešťastné deti, ktoré nie sú obklopené

láskou rodičov, deti, ktorým sa nedostáva múdra a pevná rodičovská výchova, ale ktoré sú ponechané samy na seba a na nekontrolovaný vplyv ulice; porovnať ich s deťmi, ktoré ich rodičia systematicky a premyslene vedú, ktoré cítia, že sú akceptované, milované, cieľavedome vedené. Rozdiel je nesmierne a z neho okamžite vyplýva veľká zodpovednosť rodičov za výchovu.

Pán Ježiš mohol povedať o svojich učeníkoch: „Z tých, ktorých si mi dal, nestratil som ani jedného“, lebo ich obklopil trvalou čistou láskou a záujmom. Tí učenici to cítili a v tomto ovzduší sa mohli duchovne priaznivo vyvíjať. Láska a záujem rodičov je nevyhnutný predpoklad úspešnej výchovy detí. Len dieťa, ktoré je milované a ktoré cíti a vie, že je milované, môže sa úspešne vyvíjať. V ovzduší lásky a záujmu sa omnoho lepšie darí školskej práci. V ovzduší lásky a záujmu je dieťa a mladý človek schopný prijímať aj korigujúcu kritiku. Láskou tu nerozumieme slabošské ustupovanie; to s láskou nemá absolútne nič spoločné. Len pevná a múdra láska rodičov môže pre dieťa a mladého človeka znamenať pozitívny prínos. Len z detí a mladých ľudí, ktorých rodičia a ostatní blízki milujú pevnou a múdrou láskou, môžu vyrásť bytosti, ktoré samy budú vedieť milovať. Ak je dnes mnoho ľudí, ktorí nevedia skutočne milovať druhého, ktorí sú egoisticky a egocentricky sústredení na seba, ľudia, s ktorými žiť je hotové peklo, tak to má svoje korene v tom, že oni sami nezažili opravdivú, čistú, pevnú, múdru lásku. Z toho vidno, akého hrozného zločinu s hroznými následkami sa dopúšťajú rodičia, ktorí síce privedú dieťa na svet, ale ne-

chajú ho trpieť nedostatkom lásky a záujmu.

Na druhej strane si ale uvedomujeme, aká výborná „sejba“ je to, ak je dieťa obklopené skutočnou láskou. Je to sejba, z ktorej vyrastie dobrá úroda – a my všetci máme možnosť takúto seibu uskutočňovať. Prvé dojmy, poznatky, myšlienky, ktoré dieťa a mladý človek získava, sú veľmi dôležité, lebo sa stávajú kritickými normami na hodnotenie všetkého, čo sa neskôr bude človeku ponúkať a natískať. Preto do srdca detí a mladých ľudí treba vkladať pekné myšlienky, aby ich duchovné bohatstvo, ktoré sa prakticky stáva súčasťou ich bytostí, neprestajne rástlo. To je výborná prevencia proti všetkému škodlivému, čo sa neskôr bude chcieť dostať do ich sŕdc. Kto je charakterizovaný vnútornou prázdnotou, do srdca toho sa ľahko natlačí množstvo rozličných, veľmi často škodlivých, ničivých vecí. Ale kto má vo svojom srdci pevne zabudované dobré, jasné hodnoty, kto je nimi naplnený, ten bude vedieť povedať všetkému nízkemu, nečistému, deštruktívnemu: Tu niet pre teba miesta. Takže sústavne vkladať čím viac čistých myšlienok do sŕdc tých, ktorých vychovávame, to nie je nejaký luxus, ale životná nevyhnutnosť.

Vplyvom veľkej, čistej, pokojnej osobnosti stáva sa človek veľkou, čistou, pokojnou osobnosťou. Nemôžeme odporúčať nič lepšie než to, aby sme svoje deti a mladých ľudí stavali pod stály vplyv čistej osobnosti Ježiša Krista. Ak majú byť Ním ovplyvňovaní, musia sa s Ním oboznámiť a sústavne oboznamovať. Najlepšia cesta k tomu je, aby im Ho priblížili rodičia na zá-

klade svojej vlastnej skúsenosti. Takže v záujme našich detí je potrebné, aby sme si nanovo občerstvili a obohatili svoje poznanie o Pánovi Ježišovi, aby sme upevnili svoj osobný vzťah k Nemu, a tak urobili aj pre svoje deti príťažlivým čítanie a študovanie evanjelií. Ak budú mať Ježiša Krista ako svojho vodcu, ochráni ich to pred mnohými nebezpečnými zvodcami, ktorí sa im budú vnučovať.

Za deti a mladých ľudí sa treba nielen modliť, ale ich aj viesť k pravidelnej modlitbe. Opravdivá modlitba je zážitok Božej blízkosti, blízkosti Pána Ježiša Krista. Taký zážitok je zdrojom životnej istoty, ktorý nám dáva oporu aj v prudkých búrkach života. Učiť deti modliť sa – to je príprava na to, aby mali niečo pevné, o čo sa môžu oprieť, keď sa v živote objavia ťažké situácie.

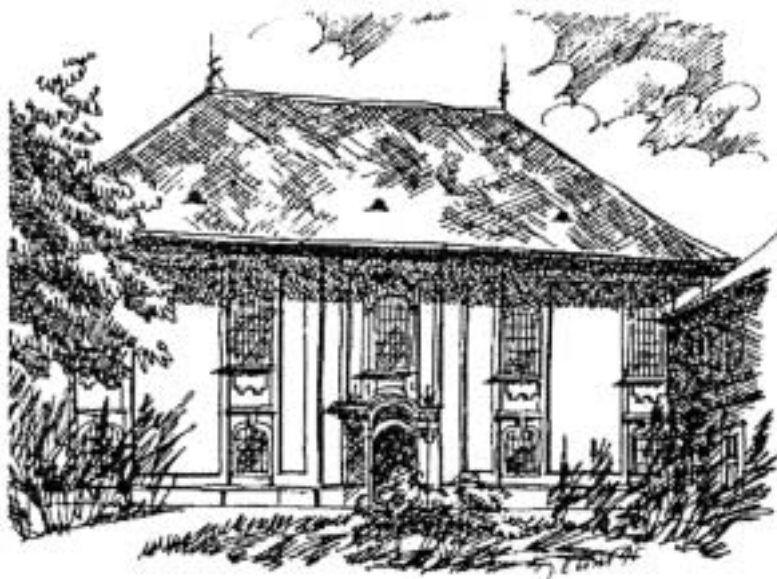
V modlitbe prosíme, aby sme sa vedeli pozrieť na svoj život, jeho obsah, jeho problémy z Božieho hľadiska. Kedykoľvek nám je takýto pohľad darovaný – a modlitba nám ho skutočne umožňuje – prestávame byť vážnymi momentálnej chvíle a momentálnej situácie a pozeráme na všetko z odstupu slobodných Božích detí. Odtiaľ pozeráme novým spôsobom prakticky na všetko, čo sa nás týka. To nám pomáha nielen v novom svetle hodnotiť veci, ktoré prežívame a robíme, ale nám umožňuje aj robiť rozhodnutia, ktoré sa odlišujú od bežných, zaužívaných rozhodnutí. Cez takto pochopenú a praktizovanú modlitbu sa môžeme z Božej milosti dopracovať k celkom novému životnému smeru. Predstavme si, čo všetko by naše deti získali, keby takáto modlitba mala v ich živote pevné, pravidelné miesto. Keď svoje deti vedieme k mod-

litbe, nejde teda o zotrvačné konzervovanie náboženských zvyklostí, ale o veľmi cenný duchovný vklad, pri ktorom si vopred nedokážeme plne ani predstaviť, koľko požehnaní môže vniesť do ich života.

Mysliet na to, že po rokoch budeme pozeráť na ovocie svojej výchovnej práce a hodnotiť ju, že raz budú deti hodnotiť, ako sme ich vychovávali, a budú nám buď ďakovať, alebo nás obviňovať, že raz sa v tejto veci ozve naše vlastné svedomie buď so schvaľujúcim, alebo obviňujúcim hlasom, a predovšetkým, že raz nás bude hod-

notiť Pán Boh, ktorý nám deti daroval a zveril do opatery, výchovy, vedenia. Pred týmto mnohonásobným hodnotením nikto neunikne, i keby sa teraz zdalo, že je v nedohľadnej diaľke. Stály pohľad ďaleko dopredu by nás mal viesť, dávať silu, ukazovať cestu pri výchove detí, aby sme raz aj my mohli pokojne povedať: Ďakujeme ti, Pane Bože, že sme tie deti, ktoré si nám dal, nestratili, ale viedli ich k tomu, aby sa v plnom zmysle stali Tvojimi deťmi. Amen.

JÁN GREŠO
farár nášho cirkevného zboru

Kresba: Janka Krivošová

95 ROKOV OD POSVIACKY BUDOV EVANJELICKÉHO DOMU STAROSTLIVOSTI NA PARTIZÁNSKEJ UL. V BRATISLAVE

3. mája uplynulo 95 rokov, ako boli vysvätené a dané do používania budovy Evanjelického domu starostlivosti na dnešnej Partizánskej ulici. Na posviacku si cirkevný zbor pozval za slávnostného kazateľa vrchného konzistoriálneho radcu Hermanna Bezzela z Mníchova, ktorý vo svojej kázni, na text z Jeremiáša 31, 3, priam prorocky predpovedal, že „ak svet nebude činiť dobro núdzným a trpiacim, bude sám trpieť“. Uplynuli len tri mesiace a vypukla prvá svetová vojna, ktorá priniesla smrť a utrpenie miliónom ľudí na celom svete. Tieto budovy však neboli prvými diakonickými ústavmi v našom zbore.

Ako sa môžeme dočítať v histórii zboru, ktorú máme aj na našej webovej stránke, túžba pomáhať najmä deťom bola vždy v pamäti mnohých ľudí v bratislavskom cirkevnom zbore. Cirkev mala vždy na prvom mieste lásku k deťom. Starala sa aj o siroty, ako dokazujú zbierky a testamenty významných členov cirkvi. Už od r. 1695 vznikala základina na ich podporu, energetickejšie pôsobil Matej Bel, od r. 1794 bývali pod dozorom v Jesenákovom dome na rohu Panenskej a Lýcejnej ul. v Bratislave. Od r. 1783 bol sirotincom dom naproti františkánskemu kostolu – dar pani Jelenffy.

V 19. storočí dal podnet na stavbu sirotinca testament obchodníka Ondreja Samuela Rojka. Tým sa vytvorila základina na novú budovu. Sirotinec bol

postavený spolu s diakonickým domom.

Po r. 1672 bola pre evanjelikov mestská nemocnica takmer neprístupná – hoci väčšina lekárov boli evanjelici. Kňazom bola návšteva chorých prísne zakázaná. Nové, protireformačné rády Milosrdných bratov a Alžbetínok postavili nemocnice, v ktorých však tak dôkladne dodržiavali zákazy ešte aj po Tolerančnom patente, že evanjelikom bolo treba uvažovať o vlastnej nemocnici. Na tento cieľ rozhodli r. 1807 zriadiť nemocnicu v zadnej časti budovy konventu na Panenskej ul., rozšírenie sa uskutočnilo v rokoch 1810 a 1811. Obytný dom nestačil, „novou nemocnicou“ sa stal od r. 1827 dom na Panenskej ul.

Úvahy o novej nemocnici dostali reálnu podobu, keď 21. 7. 1840 Samuel Andrej Rojko zriadil základinu pre nemocnicu. Tu sa r. 1891 započala aj diakonická služba, ktorá sa postupne rozvinula do láskavej starostlivosti o chorých a siroty a prihlásili sa do nej dievčatá, pre ktoré sa táto služba stala poslaním. Logicky sa nové podmienky a požiadavky premietli do úvah o stavbe novej budovy diakonického domova a nemocnice. Od počiatku 20. stor. sa viedli debaty o finančných nákladoch a v jubilejnom roku 1906 mali v úmysle položiť základný kameň. A to už roku 1905 bolo v diakonickom domove 44 sestier a ošetrovali 184 chorých, 157 detí,

v domácnostiach 87, ktorých opatrovali aj v noci, navštevovali chudobných. Číslo sú to pozoruhodné. Práve táto bilancia dokázala, že stavba diakonického domu sa stala nevyhnutnosťou.

Finančné možnosti na stavbu nového diakonického domu a nemocnice boli priaznivé až v roku 1912 – 1914. Postavili ju podľa projektov viedenského architekta Júliusa Schmidta. Na Palisádach pri evanjelickom cintoríne navrhol budovu moderných, veľkých foriem a na pôdoryse tvaru U sformoval budovu pre oddelené funkcie – na Bradlian-sku ul. umiestnil diakonický domov s kaplnkou, nemocnica bola v hlavnej budove a na Partizánsku ul. umiestnil sirotinec. Moderný výraz dosiahol nielen monumentalitou tvarov budovy, ktoré sú odvodené z románskeho slohu,

ale i valcovitým schodišťom, pohľadovou tehlou v kombinácii s kamennými detailmi. Kvalita nemocnice získala veľkú slávu, takže už roku 1939 ju o jedno podlažie nadstavil bratislavský architekt Christian Ludwig, autor koncepcie organa vo Veľkom kostole.

Toľko z histórie, ako ju opisuje prof. Ing. arch. Janka Krivošová.

Pre nás je dôležité, aby sme aj dnes mali na zreteli všetky tieto skutočnosti a hľadali cesty, ako rozbiehať aj v našom zbore zborovú diakoniu a prácu s tými, ktorí žijú v biede a trpiacimi. Veríme, že spoločným úsilím sa nám podarí v týchto priestoroch čoskoro zriadiť domov dôchodcov.

MICHAL ZAJDEN
zborový farár

DENNÉ DETSKÉ TÁBORY V STAROM LÝCEU

Leto prišlo aj do nášho cirkevného zboru a s ním i denné detské tábory. Bolo to už po tretíkrát, čo sme sa počas letných prázdnin stretávali s deťmi v bratislavskom Starom lýceu na Konventnej ul. 15.

Tento rok náš cirkevný zbor pripravil pre všetky deti od 6 do 11 rokov tri päťdňové a jeden skrátenejší - trojdňový turnus. Detí sa prihlásilo naozaj neúrekom a na všetkých turnusoch sa ich vystriedalo okolo päťdesiat. Niektoré sa zúčastnili aj na viacerých turnusoch tábora. Veľmi nás teší, že z roka na rok záujem o tábory rastie. Zároveň nás to vedie k pokore a zodpovednosti pred naším Pánom.

Pre deti sme sa snažili vytvoriť zaujímavý program, ktorý nám trochu narušilo počasie. V centre programu stálo Božie slovo. Zažili sme veľa radosti pri odhaľovaní tajomstva farebných stránok knihy bez slov, stali sme sa trpezlivými pozorovateľmi sveta okolo nás na turnuse s názvom - Božia úžasná veda, hovorili sme si o veľkej premene, ktorú v živote známych biblických postáv spravil Pán Boh a nakoniec, na poslednom turnuse sme sa vybrali po stopách vzácneho človeka - Jozefa, ktorý sa nám stal v mnohom príkladom.

Okrem biblických tém, kvízov, piesní a tvorivých dielní sme sa zahrli aj hru

v meste a zúčastnili sa na interaktívnych expozíciách v Bibiane. Vo štvrtok sme sa na detských službách Božích v Malom kostole podelili s našimi rodičmi o nadobudnuté vedomosti a spolu s nimi prežívali radosť z úžasného a jedinečného daru odpustenia, ktoré nám môže sprostredkovať jedine Pán Ježiš - Boží Syn. Jemu sme vďační za všetko to krásne, čo nám cez prázdniny požehnal, za ochranu, za vedenie.

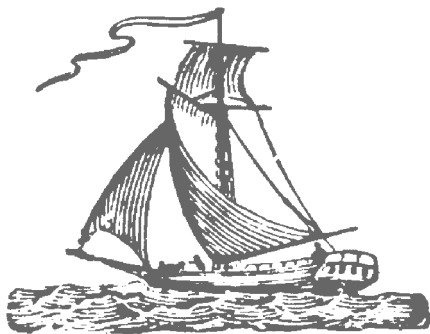
Prosíme Ťa, Pane Ježiši, ochraňuj naše deti a priťahuj ich k sebe, aby Ťa

mohli spoznať, ako Záchrancu celého sveta, ale aj ako svojho osobného Spasiteľa.

Za podporu pri organizácii táborov sa chcem poďakovať bratislavskému evanjelickému cirkevnému zboru i všetkým obetavým dobrovoľníkom, ktorí slúžili našim deťom bez nároku na odmenu aj počas tohoročného leta.

MARTIN KOVÁČ
zborový katechéta, vedúci táborových turnusov v Starom lýceu

VÝZNAM SLOVA AHOJ

*Keď stretneme známeho človeka,
pozdravíme sa - dobré ráno, dobrý deň,
čau alebo ahoj.*

Ahoj - to je jeden z najčastejších pozdravov. Zdravia sa ním deti, mládež, dospelí. Pripadá nám bežný, obyčajný, ale poznáte jeho naozajstný význam? Dnes už málokto vie, že to bol obľúbený pozdrav námorníkov. Slovo „ahoj“ bývalo napísané na každej prove lode. A čo v skutočnosti znamená? Sú to začiatkové písmená

zo slovného spojenia Ad HOnorem Jesu - ku cti Ježiša. Možno to vyjadrovalo túžbu námorníkov dostať sa bezpečne do určeného cieľa.

Slovíčko „ahoj“ by malo byť mottom aj vašej plavby životom. Nie je to teda len obyčajný pozdrav; je to výzva na to, aby sme sa sústredili v živote na veci, ktoré sú podstatné, ktoré nás správne navigujú a neodkláňajú od správnej cesty. Nech sa teda rozhodnete pre akýkoľvek pozdrav, možno už dnes ráno, zapamätajte si, že práve ten najbežnejší, najobyčajnejší má v sebe veľmi hlboký význam -

Ad HOnorem Jesu - ku cti Ježiša.

(Prevzaté z internetu)

DENNÝ DETSKÝ TÁBOR V DÚBRAVKE

V Dúbravke sa z denných detských táborov stáva už tradícia. Začiatkom augusta sa otvorili dvere tamojšieho evanjelického zborového domu s očakávaním detí, ktoré sa prihlásili do tábora. Bolo ich desať. S túžbou, aby sa prázdninové podujatie aj tohto roku vydarilo, sme 3. augusta začali 5-dňový tábor. Naše predstavy sa vyplnili nad očakávanie. Zišla sa dobrá partia, ktorá sa počas týždňa veľa naučila o živote kráľa Dávida, zažila mnoho dobrodružstiev a vyrobila všeličo pekné počas táborových tvorivých dielní. V prvom rade ďakujeme Pánu Bohu za Jeho ochranu a vedenie na detskom tábore. Ďakujeme aj všetkým, ktorí sa podieľali na tom, aby sme na letný denný tábor mali krásne spomienky.

(Pozn. red: tábor pripravili a deťom sa s láskou venovali Erika Hlačoková, Natália Kováčová, Lenka Proksová, Lucia Strohlová a Zuzana Štefeková).

ERIKA HLAČOKOVÁ
zborová farárka

MEDZINÁRODNÝ KREŠŤANSKÝ TÁBOR VO FRANCÚZSKU

V dňoch 12. – 24. júla 2009 sa deväťnásť mládežníkov zo Slovenska zúčastnilo na medzinárodnom kresťanskom tábore vo Francúzsku. Pozvanie francúzskeho zboru *Association Centre Protestant de Recontres de Vitrolles & l'Eglise Réformée de France* v meste Aix-en-Provence sme ochotne prijali, keďže sme už minulý rok mali možnosť zrealizovať obdobný francúzsko-slovenský tábor tu na Slovensku. Za pomoci Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Bratislava a štedrých sponzorských darov od Nadácie Mateja Bela a Cirkevného zboru ECAV v Bratislave sa štrnásť tínedžerov a päť vedúcich pracovníkov dočkalo vytúženej a dlho pripravovanej cesty.

Náš pobyt pozostával z troch častí – tábor v Béthnie, kresťanský festival le Grand Kiff v Lyone a návšteva rodín z Aix-en-Provence. Hneď po prilete do letoviska Nice nás už vrelo vítala pani Helèn Vial (Slovenka žijúca vo Francúzsku) aj s manželom, ktorí nám štvorhodinovú cestu autobusom spríjemňovali zaujímavým výkladom o krajine a miestach, ktorými sme prechádzali.

Tému tábora „Prekonaj svoje hranice“/„Se dépasser pour devenir passeur de frontières“ sme prežívali v praxi každodennou komunikáciou a pri spolupráci na spoločných hrách a aktivitách. Každý deň sa začínal spoločným duchovným programom na tému dňa, spoločným stúžením, piesňami a krátkym Slovom. Doobedňajší čas bol zväčša vyplnený kreatívnymi tvorivými ateliérmi, poobedňajší program športom a hrami.

Večerný program bol zameraný duchovne aj zábavne. Milým prekvapením pre našu slovenskú skupinu bola francúzska kuchyňa, ktorá každým novým chodom prinášala nové chuťe a netradičné jedlá. Niektoré dni sme strávili mimo táborového areálu, v lanovom parku, kde sme si všetci vyskúšali akrobatické lezenie po stromoch, a na rieke, ktorú sme takmer tri hodiny splavovali na kanoe, pričom odmenou nám bol nádherný pohľad na historickú pamiatku akvadukt Pont du Gard.

V ďalšej časti tábora sme sa presunuli do Lyonu, druhého najväčšieho mesta v celom Francúzsku, kde sa konal prvý ročník festivalu le Grand Kiff. Zúčastnilo sa na ňom vyše tisíc kresťanov z celého sveta ako napríklad z USA, Kanady, Kamerunu, JAR, Nemecka, Švajčiarska a mnohých ďalších krajín. Organizátori nám všetkým pripravili bohatý a pestrý program pozostávajúci z koncertov, prednášok, služieb Božích a investigatívnej hry v Lyone, ktorá nám aj so sprievodcom pomohla spoznať centrum mesta. Voľné chvíle sme trávili spoločne vo francúzsko-slovenskej zostave hrami a piesňami. Slovenská mládež sa cítila natoľko prijatá v tomto medzinárodnom prostredí, že neváhala zapojiť sa do rozhovorov s ostatnými účastníkmi, no najmä do večerného programu na pódiu svojím spevom a inými umeleckými vystúpeniami.

Posledné tri dni sa nám venovali členovia zboru v Aix-en-Provence. Ukázali nám charakteristické reálie proven-

FOTO ONDREJ PROSTREDNÍK ml.

sálskeho kraja - spôsob bývania, domáce zvyky, tradičné vône a korenia, jedlá a syry, na ktoré sú právom hrdí. Naše výlety v tejto oblasti pozostávali z návštevy múzea výroby marseillského mydla, prírodnej rezervácie a samozrejme kúpania sa v mori na južnom pobreží. Vyvrcholením tábora bol posledný večer, keď nás rodina Fouchierovcov všetkých pozvala na barbecue v záhrade svojho domu.

„Tento tábor je najlepším príkladom prekonávania hraníc, nielen tých fyzických medzi Slovenskom a Francúzskom, ale aj duchovných - prekonať svoj strach, pretože v týchto dvoch týždňoch sme potrebovali oboje.“ Martinka B., 16 rokov

„Najlepšia vec, ktorú vidím, je, že aj keď sme rôzni a niekedy je ťažké pochopiť jeden druhého, veríme v toho istého Boha, ktorý nás dokonale pozná a rozumie nám.“ Zuzka B., 18 rokov

„Keď prekonáme svoj strach, stávame sa silnejšími, či si to priamo uvedomujeme, alebo nie.“ Danielka D., 17 rokov

„Najviac som sa obával komunikácie. Ale postupne sme si našli cestu, ako si porozumieť. Nemám síce rád patetické výroky, ale nezáleží na tom ako ťažko niečo vyzerá - nikdy sa nevzdávaj!“ Kubo, 15 rokov

„Posunuli sme naše hranice do nových dimenzií. Najlepšie na tom je, že to umožňuje nášmu vzťahu s Ním rásť. Vďaka nemu prekonávame seba samých s ľahkosťou, ktorá by tu bez Boha nebola.“ Dominika V., 17 rokov

„Myslím si, že je veľmi dôležité poznať nepoznané, pretože skrz to môžeme rozšíriť naše poznanie a obohatiť naše skúsenosti. A viem, že všetko je možné aj napriek veľkým problémom. Nakoniec chcem spomenúť biblický veršík, ktorý hovorí: Všetko môžem v Tom, ktorý ma posilňuje. Filipským 4, 13.“ Adam, 16 rokov.

FOTO ONDREJ PROSTREDNÍK ml.

Za všetky tieto naše úžasné zážitky chceme poďakovať predovšetkým Bohu, za Jeho neskonalú milosť a pomoc, Cirkevnému zboru ECAV v Bratislave a pánu farárovi Michalovi Zajdenovi, za podporu a dohľad nad organizáciou, a v neposledom rade vedúcim za intenzívnu prípravu a starostlivosť, účastníkom za ich poslušnosť. Práve oni boli hlavnými hrdinami výletu, pretože nadviazali silné priateľstvá a nepochybne prekonalí svoje hranice.

Za vedúcich
MICHAELA HURBANOVÁ
a ALENA ŐLVECKÁ

PŘÍBOR – LETNÝ TÁBOR DORASTU

1. – 7. JÚLA 2009

Tak ako každý rok i tento, si dorast z Konventnej ul. v Bratislave naplánoval letný tábor. Po minuloročnom pobyte v Jablonovcich sme tento rok išli do tábora do Českej republiky, do malebného severomoravského mestečka Příbor (8 764 obyvateľov, Moravskosliezsky kraj, rodisko S. Freuda). Po množstve príprav sme odchod naplánovali na 29. júna. Museli sme ho však o dva dni posunúť, pretože na severnej Morave bol vtedy vyhlásený 3. stupeň povodňovej aktivity. Prvý zážitok nenechal na seba dlho čakať a náš vlak cestou tam nabúral do cisterny. Ale našťastie sa nikomu nič nestalo, len naša cesta sa z plánovaných 4,5 hodín predĺžila asi na 9 hodín. Museli sme prestúpiť do au-

tobusu a ešte na tri vlaky. Poobede 1. júla okolo šiestej sme konečne dorazili do Příboru. Keď sme svoje ťažké batohy a kufre konečne zložili v izbách, pobrali sme sa poprechádzať do mesta.

Bývali sme v stredisku „Salaš“, ktoré patrí českej Detskej misii a správcu v ňom robí náš známy Zajo. Hoci je Příbor malé mesto, má veľmi pekné okolie vhodné na výlety, čo sme aj dosť využili. Navštívili sme mesto Štrambersk s tradičnou architektúrou. Vystúpili sme aj na rozhľadňu – Štramberskú trúbu, odkiaľ bol nádherný výhľad na okolie. Po absolvovaní rozhľadne sme ochutnali miestnu špecialitu „štramberské uši“, oddýchlí sme si, posilnili sme sa v cukrárni a niektorí z nás sa

stihli ešte na námestí postriekať vodnými pištoľkami. V Příbore sme si prezreli rodný dom psychológa S. Freuda.

Okrem Štramberka sme navštívili aj skanzen v Rožnove pod Radhoštěm. Cestu na vrch Radhošť sme absolvovali lanovkou, čo bolo veľmi príjemné. Najmä keď sa jedna posádka lanovky rozhodla hrať hru letí, letí a prvé slovo, čo nám napadlo, bolo: „lanovka letí!“ Na vrchu Radhošť je postavený kostol Cyrila a Metoda, kde sme sa pomodlili a zaspievali zopár piesní. Trasa z vrchu do Rožnova už taká príjemná nebola. Terén bol dosť strmý a pripomínal kameňolom. Niektorí si túru spríjemňovali spievaním ľudových piesní (doteraz som ani nevedela, koľkými spôsobmi sa dá spievať jedna otrepaná pesnička o muche: Sedí mucha na stene☺), iní žartovali alebo sa stratili v le-

se. Nakoniec sme sa však všetci našli a aj keď bola trasa namáhavá, stála za to. Skanzen sa nám páčil. Videli sme v ňom tradičnú ľudovú architektúru Valašska s dobovým zariadením, aj ukážky folklórnych piesní. Cestou zo skanzenu si niektorí z nás zaskákali na obľúbených trampolínach.

Ďalším výletom bola túra na zrúcaninu hradu Hukvaldy, kde sme niektorí neodolali a nechali sme sa navliecť do šiat z 19. storočia a týchto dobových kostýmov čiernobielo vyfotografovať. Okrem výletov sme veľmi radi trávil čas na miestnom kúpalisku v Příbore. Najväčšou atrakciou bola aktivita akva-zorbing (chodenie po vode v nafukovacej guli). Touto aktivitou sme boli veľmi nadšení, do sýtosti sme sa vyšantili a zistili sme, že aj my vieme chodiť po vode. Jediná nevýhoda bola priama

úmernosť medzi bláznením sa v guli a dochádzajúcim vzduchom. Čím viac sme sa tam totiž pokúšali chodiť, skákať a kričať, tým viac sme si vydýchali vzduch. Prvá vec, čo teda každý spravil po vyjdení z gule bol hlboký nádych na čerstvom vzduchu.

V tábore sme však mali aj programy duchovnejšieho charakteru: ranné stíšenia, večerné témy, piesne, modlitby, návštevu nedeľných bohoslužieb. Na ranných stíšeniach sme sa zaoberali niekoľkými prísloviami, čo nám hovoria do nášho každodenného života. Na jednom z nich sme, napríklad, diskutovali o pomste (Prís 20, 22 a 24, 29). Témou celého tábora bolo 7 hlavných hriechov. Tieto hriechy sú v súčasnom svete veľmi časté. Hlavné nie sú preto, že sú hlavné v zmysle nadradené nad ostatné, ale hlavné v zmysle vychádzajúce z hlavy. Každý večer sme mali tému o jednom hriechu, o ktorom sme diskutovali. Postupne sme sa teda dozvedeli bližšie o lenivosti, hneve, závisťi, pýche, lakomstve, smilstve a obžer-

stve. Okrem iného sme sa dozvedeli, že hnev nie je hriech (veď aj apoštol Pavel v Liste Efezským 4,26 píše: *Hnevajte sa, ale nehrešte, nech slnko nezapadá nad vašim hnevom.* Hriechom je len neprimeraná reakcia.), že pre lenivosť sa prepadáva krov a pre ochabnosť rúk preteká do domu (Kaz 10, 18), že závisť a cudzoložstvo Pán Boh kruto trestá (Dávidovo cudzoložstvo s Bat-Šebou – zomrelo im dieťa (2S 11. kap.)) a že hranica medzi gur-

mánstvom (láskou k dobrému jedlu) a obžerstvom je veľmi nenápadná.

Hrávali sme aj rôzne hry, či už športové alebo také, v ktorých sme sa mohli o sebe viac dozvedieť. Zaujímavý bol tiež biblický kvíz, ktorý nás vedomostne obohatil.

Dorastový tábor v Příbore spríjemnil prázdninové chvíle 14 členom dorastu a povzbudil ich do ďalších aktivít. Pobyt v tábore ubehol dosť rýchlo – týždeň prešiel ako nič. Bolo nám dobre, mali sme príležitosť sa zase bližšie spoznať a obohatení o nové zážitky sme sa vrátili domov. Tešíme sa už na budúcoročný tábor. Touto cestou by sme sa chceli poďakovať všetkým, ktorí nám na tábor finančne prispeli. Ďakujeme sestre farárke Polckovej za jej ochotu a trpezlivosť pri nekonečných diskusiách.

Za dorast zo Starého lýcea na Konventnej ul.

**MONIKA NAGYOVÁ,
LUCIA STOHLVÁ
a PETER KOSKA**

„PÁN JEŽIŠ U TEBA DOMA“ TÁBOR MLADŠIEHO DORASTU

Toto leto sme pre mladší dorast z nášho zboru pripravili koncom júla tábor v Brezovej pod Bradlom. Stredisko Matejková je nám už dôverne známe, vedúci aj deti si ho obľúbili, a tak sme sa tešili, že spolu strávime príjemný týždeň. O účastníkov sa pod vedením Martina Kováča starali Zuzka Botíková, Lenka Pindrochová (vtedy ešte Synaková), Maťo Kuči Kučera, Juri Predný, pani zdravotníčka Mária Schreierová a ja (Ria Ólvecká). Nebudem menovať všetkých účastníkov tábora, lebo tento rok ich bolo neúrekom – až 26!

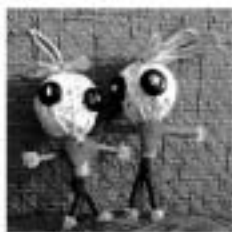
Keďže celý rok mnohí sedíme za stolom, učíme sa, píšeme, hráme sa na

počítačoch, a pohybu máme relatívne málo, počas tábora sme veľa športovali. Mali sme turnaje vo futbale, frisbee, vo vodnom volejbale a v petangu. Okrem toho sme si tento rok premiérovovo vyskúšali aj vodný futbal. Maťo Kováč už tradične pripravil nejaké tie lesné túry a dobrodružné hry, plné logických, ale aj nelogických úloh ☺. Nechýbali semináre a tvorivé dielne, kde sme si vyrábali bábky z ponožiek, „kofoláčikov“, alebo sa učili, ako prežiť v divočine. Každé ráno sa nám do našich chatkových poštových schránok dostalo čerstvé vydanie táborových novín „The Matejková Times“, ktoré tento

Podozrivé individua na verande!

V poobedných hodinách sme na verande hlavnej budovy zazreli podozrivé individua. Hlava nepomeme veľká voči telu, krátke nožičky a ručičky-

hruzivý výzor. Naša redakcia však pre vás opäť exkluzívne zistila, že napriek prvotným obavám nie je potrebné šíriť paniku. Títo týpci sú totiž priateľskí, až prítulní kofoláčikovia, ktorí vlastne nechcú nič zlé - len potešiť vás, resp. niekoho ďalšieho. Môžeme sa teda z ich návštevy pokojne tešiť :)

-air-

rok pripravovala rozšírená redakcia z radov vedúcich i mladšieho dorastu a distribuovalo ho vydavateľstvo Miti-Press, a. s. J

Hlavná téma nášho tábora bola „Pán Ježiš u teba doma“ a každý deň sme mali tému o niekom, koho Pán Ježiš navštívil doma: Máriu a Martu, colníka Matúša, Zachea, Jaira či farizeja Šimona. Stretnutie s Pánom Ježišom týchto

The Matejková Times

August 2009, sobota

Číslo 7 / ročník 1

editoriál

Je tu tu. Posledný táborev deň. Teda, už len pohovica. Balenie, balenie - to je práca každý z nás. Otázkou je, či tento tábor stojí za to. A odpoveď!

No, takto - ne papier - sa to asi nedovrieme. Ale veríme, že nás táto sila voľa spoločne stráveného času - či už na konferencii, či na doraste -; na výletoch, spolu v kine; na hrajbičkách, spoločne a týchto konaných činnostiach. Vlastne - my sa už tak netočime, či?

Každopádne má redakcia chca posťahovať všetkých účastníkov výletu predplátnať, ktorí nie „táborci“ veru a každodenné čítali, podporovali nás ako ostatní redaktori.

Želáme vám krásny zvyšok prázdnin a nielenže vďaka do svojho školského roka spolu s Pánom Ježišom - u teba doma :)

-red-

Deník The Matejková Times

Redakcia: Spoločenská zmlouva s Matejkovou

Štátni redaktori: Zuzana Botková, Mária Kadrová, Dr. Mária Oľvecká,

Lenka Štyndlová, Ing. Jozef Práček

Telefónová línia: 090595275189943076; email: taborcovia@priti.sk

Vydavateľ: MITI PRESS, a. s., náklad: 10 kusov

ľudí bytostne zmenilo, preto sme sa aj my zamerali na to, v čom spočíva sila každodenného kontaktu so živým Kristom priamo u mňa doma, v mojom srdci, nie iba na stretnutí dorastu alebo v kostole.

Všetci sme nesmierne vďační, že každý rok rastie počet nových zachránených mladých ľudí, ktorí chcú nasledovať Pána Ježiša. Ja osobne dúfam, že sa s mnohými našimi táborníkmi budeme stretávať častejšie, či už na stretnutiach dorastu, alebo na konfirmačnej príprave. Sú to miesta, kde môžu Pána Boha spoznávať hlbšie a učiť sa rozumieť Jeho slovu. Prosíme o vaše modlitby pre našu službu, nech nám Pán dáva silu a múdrosť na túto prácu.

RIA ÓLVECKÁ

členka cirkevného zboru

„ZACIELENÉ NA CIEĽ“ LETNÝ TÁBOR MLÁDEŽE V JABLOŇOVCIACH

V dňoch 12. – 19. 7. 2009 sa v Jablonovcích konal letný tábor mládeže z Legionárskej ul. v Bratislave. Bolo to prvýkrát, čo sme organizovali náš vlastný letný tábor, odkedy sa spojili dve skupiny mládeže. V prípravnom tíme sme mali aj trochu obavy, či to zvládneme a či príde dosť ľudí. Na stretnutí prípravky sme dohodli tému tábora „Zacielené na cieľ“.

Spočiatku to vyzeralo, že nás ani veľa nepôjde. Na prihlasovacom zozname, ktorý koloval počas niekoľkých stretnutí mládeže, mnohé riadky zívajú prázdnotou. Ale Pán Boh sa priznal k našim modlitbám a predsa sa na poslednú chvíľu prihlásilo dosť mladých. Nakoniec prišli stráviť s nami víkend ďalšie dve autá s ľuďmi, ktorí sa roz-

hodli počas týždňa, že aspoň kúsok z atmosféry tábora chcú zažiť.

Hneď na začiatok ma prekvapila ubytovňa prestavaná z evanjelickej fary v Jablonovcích, v ktorej sme mali bývať. Odkedy som tu bol naposledy, veľa sa zmenilo k lepšiemu. Nová strecha, okná, dvere, vymalované steny, vybavená kuchyňa. Prijemná zmena.

Každý večer sme mali tému, ktorá súvisela s hľadaním cieľov v našich životoch. Začali sme v nedeľu pri tom, aký je Boží plán pre tento svet a počas týždňa sme pokračovali o tom, aká je Božia vôľa pre náš život, aké sú naše osobné ciele, čo chceme v živote dosiahnuť, kam sa uberáme. Na záver sme hľadali ciele pre našu mládež, nové oblasti, kde môžeme byť ako spolo-

čnosť prospešný pri budovaní Božieho kráľovstva. Vari najdôležitejšia myšlienka sa mi zdala byť tá, že náš cieľ má byť v priamom súvisi s Božím misijným poslaním. Ale verím, že aj iné myšlienky oslovili.

Naozaj sa mi páčil náš spoločný život v Jablonovcich. Boli sme ako taká malá komunita. Delili sme sa o službu v kuchyni, výborne varila Katka, pri jedení nás bavil Vlado svojimi motoristickými zážitkami. Vyhovovalo mi, že sme sa chodievali kúpať na priehradu v Bátorovciach. Voda asi nebola celkom vhodná na kúpanie, ale zdá sa, že sa nikomu nič nestalo. Vrcholom našich kúpaní bola stavba plte. Dalo to síce námahu nanosiť a pozvázovať konáre, ale na plti sme sa nakoniec odviezli až traja. Bola síce celá pod vodou a niektorí ohňali nosom, že sa až tak nepodarila, ale aj tak nám ktosi chcel zaplatiť za to, že mu plť na chvíľu požičiame. Na toto plavidlo sa bude ešte dlho spomínať.

Aj výlety boli veľmi fajn. Dano sa

ukázal byť spoľahlivým šoférom zborového transportéra alias „žihadla“ a všade nás bezpečne zaviezol. Boli sme napríklad v Banskej Štiavnici v Banskom múzeu. Mali sme na sebe oblečené plášte a v bani sme si svietili baterkami. Zlato sme síce nenašli, lebo ho už všetko vyťažili, ale aspoň o zážitok sme boli bohatší. Boli sme aj na Počúvadle a pochlapili sme sa pri výstupe na Sitno. Niežeby to bolo až tak vysoko, ale našim bratislavským nohám to dalo celkom zabrať.

Počasie nám Pán Boh doprial dobré a aj vďaka tomu sme z tábora odchádzali s pocitom, že si opäť trochu viac rozumieme a že sa zase máme o čosi radšej. Zostáva len modliť sa, aby Božie ciele, o ktorých sme počúvali celý týždeň pri táboráku, sa nám vryli viac do životov a aby sme ich každodenne naplňovali. Už sa teším na tábor na budúci rok.

VLADO ŠIMO

člen tímu vedúcich mládeže

ÍSŤ ZA CIEĽOM AJ PROTI PRÚDU TÁBOR UPC MOSTY

V živote človeka je veľmi dôležité stanoviť si cieľ. Je potrebné tomu učiť malé deti, aby sa učili klásť si svoje malé méty. Mladí ľudia, študenti, manželia, rodičia, staršia generácia, všetky skupiny potrebujú hľadať tento bod práve ten čas, ktorý žijú. Dôležité je aj, kde nájsť silu na dosiahnutie cieľa. Čo má byť našim zdrojom? Kde nájsť silu, a to možno práve vtedy, keď okolnosti či ľudia okolo nás hovoria, že máme

zostať stáť? Mnohokrát musíme ísť proti prúdu, ale dôležité je, aby sme nestratili cieľ z očí. V každej chvíli sa máme pýtať Pána Ježiša: Je správne, ako premýšľam? Mám dobré, Tvoje ciele, Pane? Idem po Božej ceste?

V týchto intenciách sme uvažovali aj my počas letného kempu vo Vysokých Tatrách.

Každý deň sme sa pýtali, ako ísť za cieľom – aj proti prúdu – v rôznych ob-

lastiach života: v osobnom duchovnom raste, v štúdiu a práci, počas hľadania partnera, chodenia s ním či v manželstve, v spoločnosti... Počas tém paralelne prebiehala aj besiedka pre 10 detí. Počasie nám počas celého týždňa prialo, a tak sme mali možnosť obdivovať aj krásy našich veľhôr.

Tábor vyvrcholil v posledný večer, keď mohol každý povedať, čím žije, čo ho trápi, čo ho teší, čo je pred ním, aké

méty si stanovil. Modlili sme sa za seba a žehnali sme si navzájom. Letný pobyt UPC Mosty bol pre nás príjemným spoločenstvom. Tešíme sa na nadchádzajúci semester a na študentov, ktorí prichádzajú do Bratislavy, na nové i staré tváre, pre ktorých sa Mlynská dolina v Bratislave stane domovom – tým študentským, i tým duchovným.

PETER MOZOLA
zborový kaplán

RODINNÝ TÁBOR HRÁDOK – JELŠAVA 2009

Kto by vkročil vo večerných hodinách v týždni od 25. júla do 1. augusta 2009 do Hotela Hrádok neďaleko Jelšavy, musel by byť zaskočený. Hneď vo vestibule by ho privítalo množstvo ko-

číkov stojacich v niekoľkých radoch, z miestnosti na prízemí by počul spev, hlasy i smiech. Občas by po chodbách hotela prebehla akási postava muža alebo ženy, načúvajúca za dverami

každej izby, aby potom v tej miestnosti dole mohla zahlásiť napr.: „314, plačete! Aj 115-ka, viem, je tam Dodo, ale asi to nezvláda!“

Tak aj takto vyzeral tohtoročný tábor nášho bratislavského Rodinného spoločenstva. Za uplynulý rok sme sa značne rozrástli, takže sa na ňom celkovo zúčastnilo 34 dospelých a 35 detí. To, ako sme tábor prežívali, sa vám pokúsim priblížiť aj na základe postrehov niekoľkých účastníkov:

„Páčilo sa mi celková koncepcia tábora, že bol skutočne venovaný rodinám - výlety pre celé rodinky, večerný program pre manželov a bohatý denný program pre deti. Tiež striedanie duchovných aktivít s aktivitami oddychovými, športovými, kultúrnymi, spo-

čenskými. Za veľké plus považujem aj tohtoročnú novinku: skupinku zvlášť pre ženy a zvlášť pre mužov. A obohatením bolo aj prislúženie Večere Pánovej, ktorú sme tak mohli naplno zažiť v spoločenstve blízkych ľudí. Páčilo sa mi tiež to, že celým táborom sa tiahla jedna téma.“

Áno, po minuloročnej téme Päť jazykov lásky (podľa knihy Garyho Chapmana) sme sa tento rok zaoberali jazykmi ospravedlnenia. Učili sme sa, často aj prostredníctvom veľmi zábavných aktivít, ako vyjadriť ľútosť nad svojím činom, ako prijať zaň zodpovednosť, nahradiť škodu, snažiť sa o zmenu (pokánie), prosiť o odpustenie. Deti zase na besiedkach sprevádzal počas celého tábora príbeh o Nóachovi

a množstvo aktivít, ktoré z neho vychádzali. Rovnako ako v minulom roku sme dni začínali spoločnými modlitbami:

„Pre mňa boli super hlavne ranné stíšenia, ktoré by som prijal možno aj skôr ráno a dlhšie, pokojne aj hodinu. Viem ale, že ľudia neradi ráno vstávajú a radšej v noci ponocujú, takže je to v pohode...“ Tu ani nejde o nechť vstávať, ako by sa zdalo, ale možnosť zorganizovať sa ráno tak, aby sa aspoň jeden z manželov mohol na modlitbách zúčastniť. To je pri viacdetných rodinách naozaj náročné, ale sme vďační Pánu Bohu, že každé ráno sa pred hotelom zišla pomerne veľká skupina modliacich sa.

„Na tábore ma oslovilo mnoho: prostredie, príroda, výlety, ktoré sme absolvovali (Muránska planina - zrúcanina Muráň, chov koní), kaštieľ Betliar s nádherným parkom. To všetko je krásne, ale veľmi sa teším z tábora ako takého - ozaj som si uvedomila, ako sa mohli prehĺbiť vzťahy, vzájomne sme sa viac spoznávali, či už počas tém a aktivít s nimi spojených, ale aj v osobných rozhovoroch. Téma Odpustenie je aktuálna v každom čase a pre každého. Úžasným zážitkom bola spoločná Večera Pánova, ktorú nám prisľúžil brat farár Radim Cingel. Taktiež slovo na tému: „Koľkokrát máme odpúšťať?“ bolo trefné, a zasiahlo ma do hĺbky srdca. Som veľmi vďačná Pánu Ježišovi za Jeho mocnú prítomnosť, ochranu a požehnanie počas tábora!“

„Sme vďační, že sme na tábore mohli byť, dal nám oveľa viac, ako sme čakali. Nanovo sme si uvedomili, aká dôle-

žitá je modlitba, stíšenia, spoločenstvo. S deťmi si dokola pozeráme fotky a už sa veľmi tešíme na budúci rok.“

Dovoľte mi po týchto slovách, ku ktorým už vari netreba nič dodať, ešte poďakovať prípravnému a realizačnému tímu - najmä rodine Dziačkovej, Titkovej, Popikovej, Bobockej a Kováčovej - za to, že sme mohli prežiť nielen dovolenku s priateľmi, ale aj sa niečo naučiť, spoznávať sa a odovzdávať si skúsenosti v blízkom spoločenstve. Najväčšia vďaka samozrejme patrí nášmu Bohu, že sme s Jeho pomocou mohli stráviť spolu tento požehnaný čas, a že k nám hovoril celkom novými spôsobmi.

KATARÍNA MINARIČOVÁ
členka cirkevného zboru

CIRKEVNÉ SPOMIENKY DR. ING. PETRA ZAŤKU (pokračovanie)

VOLIA MA
ZA GENERÁLNEHO DOZORCU
Začiatkom decembra 1947 bol v Martine generálny konvent. Krátky čas predtým zomrel generálny dozorca cirkvi Dr. Vladimír Trslín, ktorý práve na tomto konvente mal byť inštalovaný. Takto odišiel vzácny, pre potreby cirkvi mnoho zmyslu a veľké porozumenie majúci, muž skôr, ako by bol býval aj formálne uvedený do najvyššej hodnosti, ktorú cirkev svojmu členovi laikovi môže zveriť.

Cirkev musela teda znovu vypísať voľbu generálneho dozorca. Vedel som to, pretože generálne presbyterstvo, ktorého členom som bol už od roku 1940, práve na svojom zasadnutí v Martine konštatovalo v zmysle § 55 ústavy, že hodnosť generálneho dozorca je uprázdnená a že vypisuje voľbu nového dozorca. Ale nevedel som, že večer pred generálnym konventom boli zvolaní na poradu seniorálneho predsedníctva aj členovia generálneho presbyterstva, aby sa dohodli na kandidátovi; nepozvali ma na túto poradu.

Hľadal som niektorých bratov presbyterov. Dozvedel som sa, že sú na nejakej porade v malej zasadacej sieni na fare. Keď som tam prišiel, zistil som, že je to kandidačná porada, ktorej predsedal seniorálny dozorca turčiansky L. Vanovič.

Hneď mi povedali, že je reč o mne. Bolo by mi teda patrilo odísť, ale ja som zostal. Keď som sa dozvedel, že všetky

senioráty sa vyslovili v tom zmysle, že jediným kandidátom na hodnosť generálneho dozorca mám byť ja, prihlásil som sa k slovu. Žiadal som, aby od toho úmyslu upustili, pretože kandidatúru nemôžem prijať. Odôvodňoval som to hlavne svojím zlým zdravotným stavom, ktorý mi nedovolí, aby som túto funkciu vykonával tak, ako to budú vyžadovať potreby cirkvi v nastávajúcom čase. Povedal som, že podľa môjho presvedčenia cirkev sa stretne v krátkej budúcnosti s ťažkými problémami, ktorých riešenie bude od jej predstaviteľov vyžadovať mnoho energie a pevné nervy a že sa bojím, že by som na toto, vzhľadom na moje podlomené zdravie, nestačil. Naliehavo som žiadal, aby ma nekandidovali. Ale moje dôvody boli márne. Porada sa uzniesla proti mojej vôli, a nedbajúc na moje dôvody, že kandidátom mám byť ja. Vyhlásil som, že mi takto nezostáva nič iné, len odmietnuť.

Niektorí bratia ma odprevadili do hotela a snažili sa ma presvedčiť o neodôvodnenosti mojich obáv a o tom, že je jednoducho nemožné, aby som odmietol, keď sa tu prejavila taká jedno-myseľná dôvera. Jeden brat dodal: „Verím, že je to Božia vôľa a keď Boh povolá, On dá i potrebnú silu.“ To bol

Peter Začko s manželkou, synom Petrom a dcérou Jelkou v r. 1951

najpresvedčivejší argument. Úprimne som sa bál prevziať túto vysoko zodpovednú funkciu, keď som nebol presvedčený, že ju budem vládvať vykonávať. A tu zaznie hlas: „Neboj sa, keď On povolá, dá i sily.“ Nemohol som neveriť; ale či je to naozaj Jeho vôľa? Teraz ma už len táto otázka zaujímala. A tak pred spaním zveril som sa Jemu so svojimi obavami a prosil som o dar múdrosti pri rozhodovaní. Bol som presvedčený, že mi tento ťažký problém nedá spať. Bývalo to tak vždy, keď som mal nejaké vážnejšie problémy. Ale na svoje veľké prekvapenie zaspal som rýchlo a spal som pokojne celú noc. Videl som v tom ruku Božiu. A tak som začínal už vidieť i svoje rozhodnutie.

Ale stále som sa vzpieral. Na druhý deň som mal o veci rozhovor s bratom biskupom Dr. Čobrdom. Všetmožne ma presviedčal, že je záujem cirkvi, aby som kandidatúru prijal a že sa budú na

mňa obracať iba s tými najdôležitejšími otázkami, aby ma táto funkcia zaťažovala čo najmenej. N a m i e t a l som, že moja povaha mi nedovoľuje vykonávať nejakú funkciu len polovičate alebo len reprezentatívne a že p r o b l é m y tlačia na mo-

je nervy, kým sa len neroztriešťa. Keďže som silne prepracovaný, bojím sa, že to nebude mať dobré následky ani na cirkev, ani na moje zdravie. Hovorili sme o veci dlho, ale nedohodli sme sa. Keď som sa lúčil, vyhlásil, že on voľbu vypíše a mňa oznámi ako kandidáta. Čo sa stane, keď potom ja oznámim, že som kandidatúru neprijal - bola moja otázka. Odišiel som s tým, že mu svoje rozhodnutie oznámim písomne.

Íšlo tu o záujmy cirkvi, teda o vysoké záujmy. Preto bolo vo mne toľko pochybností. Nevedel som sa spriatelíť s myšlienkou, že by som funkciu prijal, ak ju nebudem môcť podľa potreby vykonávať. Videl som v tom veľmi nevážne pokračovanie. Preto som sa radil s mnohými priateľmi i s členmi rodiny. Ale mienka bola jednotná. Moje obavy neuznávali a všetci napospol zdôrazňovali, že je mojou povinnosťou kandidatúru prijať.

A tak, po mnohých úvahách, ešte vždy s istými obavami, napísal som začiatkom januára 1948 bratovi generálnemu biskupovi Dr. Čobrdovi, že kandidatúru prijímam. Po tomto oznámení voľbu hneď vypísali. Zbory mali odovzdať hlasy do konca februára. Začiatkom marca komisia poverená sčítaním hlasov konštatovala, že všetky platné hlasy – až na jeden – boli odovzdané za mňa.

K sčítaniu hlasov a k uvedenému konštatovaniu došlo teda hneď po februárových udalostiach. To znamená, že som funkciu generálneho dozorca mal prijať na začiatku úplne nových, od základov zmenených pomerov v našej spoločnosti, keď sa vlády ujala ako jediná rozhodujúca sila strana komunistická.

Marxisticko-leninská literatúra i vývin dovtedajších pomerov v ZSSR dávali mi jasnú odpoveď na otázku, aký bude osud náboženstva a cirkvi. Ani Marx ani Lenin nepovažovali náboženstvo za potrebné. Naopak, obaja videli v ňom prekážku žetelateľného vývinu spoločnosti, kvalifikovali ho ako jed, ktorý sa ľudu nesmie podávať. Základom učenia marxizmu-leninizmu je materialistický svetonázor, ktorý nemôže dovoliť, aby sa popri ňom šírili kresťanský svetonázor, založený na existencii Boha a na viere v spasiteľskú úlohu Ježiša Krista. Vedel som, že je tu taký zásadný rozpor, ktorý nijako a ničím nemožno odstrániť. Bolo mi jasné, že tieto dva názory na svet v novom

spoločenskom poriadku nemôžu jestvovať vedľa seba ako názory rovnocenné; jeden alebo druhý musí byť názorom panujúcim, od druhého budú žiadať, aby sa podriaďoval prvému.

Nemal som nijakých pochybností o tom, že polozenie cirkvi v týchto pomeroch bude veľmi ťažké. Práca jej predstaviteľov bude neobyčajne zložitá. Pravda, nevedel som si ešte predstaviť, akú taktiku bude komunistická strana uplatňovať voči cirkvám v Československu. Na začiatku mi nebolo jasné, či pôjdu cestou úplnej odluky cirkvi od štátu, alebo, naopak, budú chcieť, aby štát uplatňoval vplyv na cirkvi ešte viac.

Pre našu evanjelickú cirkev považovali sme za rozhodujúce, aby mala i naďalej zaručenú autonómnu správu. Autonómia znamená v štáte nezávislú správu všetkých cirkevných vecí, a to tak vieroučných, ako i hospodárskych a osobných. Stáročné skúsenosti ukázali, že cirkev len vtedy môže plniť svoje poslanie úspešne a verne, keď je pri plnení tohto poslania viazaná len slovom Božím, pravda, rešpektujúc pritom všeobecne platné zákony. Lebo Duch Boží veje kam chce...

Ale nemuseli sme dlho čakať. Už v letných mesiacoch roku 1948 nám došli správy, že zástupcovia Národného frontu v Prahe rokovali so zástupcami cirkví o usporiadaní vzťahu medzi štátom a cirkvami.

(Pokračovanie nabudúce)

VYSVETLJÚJÚCI KOMENTÁR

k historickému obrazu v Malom evanjelickom a. v. kostole na Panenskej ulici v Bratislave (pokračovanie)

Rozvoj reformačných a humanistických myšlienok sa v architektúre prejavil renesančným slohom, v ktorom sa v Bratislave postavili prvé evanjelické kostoly – prvý bol kostol sv. Salvátora, ktorý si postavil nemecký zbor na Hlavnom námestí vedľa radnice v r. 1636 a v r. 1659 dostal povolenie aj maďarsko-slovenský zbor postaviť si kostol. Užívali ich však len krátko, pretože 2. polovica 17. storočia je obdobím vlády Leopolda I., ktorý, usilujúc sa vytvoriť z Rakúska Regnum Marianum, pozval si na pomoc jezuitov, a tak nemecký kostol bol odobratý v r. 1672 a dodnes je jezuitským a maďarsko-slovenský zobrali uršulínky už 11 rokov po posviacke, v r. 1670. Na celom území Uhorska prišli evanjelici o svoje kostoly najmä v r. 1671.

Prenasledovanie však pokračovalo. V r. 1673 zvolal Leopold I. prvý prešporský súd, na ktorom odsúdili jedného reformovaného a 32 evanjelických kňazov z Oravy, Liptova a zo Zvolenskej župy, o rok nato 336 evanjelických a reformovaných učiteľov a kňazov, ktorých nútili prestúpiť na katolicizmus. Deväťdesiatštyri z nich obstálo a nevzdalo sa, ale za trest časť z nich poslali do vyhnanstva a 41 ich predali na galeje, z ktorých spomeniem aspoň Daniela Sinapia Horčíčku alebo Štefana Pilárika, ktorý svoj údel opísal v diele Sors Pilarikiana. Známy je aj Juraj Láni, Tobiáš Masník a Ján Simonides, ktorým sa podarilo ujsť, a tak sa národ

mohol dozvedieť o duchovnom útlaku v monarchii. Následky prešporského súdu vyvolali takú vlnu nespokojnosti, že rozsudky museli byť v r. 1676 zrušené.

Celková atmosféra prenasledovania, rekatolizačné praktiky viedli k radu povstaní, z ktorých najzávažnejšie viedol Imrich Tököli a toto prinútilo dvor a panovníka zvolať v r. 1681 do Šopronu snem. Na ňom sa protestantom povolili malé ústupky – keďže im boli odobraté takmer všetky kostoly (888 kostolov), smeli si postaviť po dva kostoly v každej župe, ale iba so vzľadom blízky obytnému domu. Také bolo znenie artikulu, a tak mohli vzniknúť niektoré artikularne kostoly, z ktorých máme aj na obraze kostol v Leštínach – jeden z dvoch oravských kostolov, ďalej kostol v Hronseku vo Zvolenskej župe a liptovský kostol v Paludzi. Sú obklopené nábožným ľudom v kroji jednotlivých regiónov.

Napriek všetkému prenasledovanie evanjelikov a konfesionalne nepokoje nepoľavovali. Tököliho povstanie vzbuchlo naplno, ale cisárske vojská ho potlačili, povstalcov zajali a Leopold I. na zúčtovanie s povstalcami vymenoval generála Caraffu. Tento v Prešove usporiadal taký krvavý súd, že sa do histórie dostal ako prešovská jatka (podobne ako pobelohorská poprava českých pánov na Staromestskom námestí v Prahe). Stredoveká budova, v ktorej Caraffa väznil svoje obete, i celá dusná

*Vľavo: Daniel Krman
a Matej Bell,
vpravo: Eliáš Milec
a Michal Insitoris
pred dreveným arti-
kulárnym kostolom*

*Cisár Jozef II. pred
dómom sv. Štefana
a areál kostolov
na Panenskej ulici*

atmosféra je namaľovaná lomenou červenou farbou, ktorá sa volá „caput mortuum“. Záto sa nachádza aj na ztmievajúcom sa horizonte oltárneho obrazu.

Je zákonité, že nespokojnosť šľachty i hrôzy z Prešova neostali bez ohlasu. František Rákoci II. vytiahol do boja proti cisárovi s podporou evanjelikov. I biskup Daniel Krman bol pre Rákoci-

ho hľadať pomoc u cára v Petersburgu i vo Švédsku, aj mu vysvätil v Žiline zástavy s heslom „Cum Deo pro Patria set Libertate“ (S Bohom za vlasť a slobodu). Toto všetko spôsobilo, že mnohé posledné roky svojho života strávil Krman v temnici Bratislavského hradu, kde aj umrel v roku 1740, zároveň s Karolom III. – otcom Márie Terézie. Bol významným väzňom a cteným protivní-

kom, keď jezuiti dosiahli, že na smrteľnom lôžku vraj prijal hostiu ako dôkaz, že prestúpil do rímsko katolíckej cirkvi. Usporiadali mu honosný pohreb v Dóme sv. Martina.

Jeho šťastnejším, o 20 rokov mladším, súputníkom bol Matej Bel z Očovej, kazateľ v nemeckom artikulórnem kostole na Panenskej ulici v Bratislave, v štvrti za hradbami, kam sa protestanti presťahovali po odobratí chrámov a kde si vystavali zasa dva kostoly – nemecký a maďarsko-slovenský z dreva, bez veže – ako to artikuly dovoľovali. Matej Bel – *Magnum decus Hungariae* – Veľká ozdoba Uhorska – nielenže viedol jedno z najkvalitnejších lýceí v Uhorsku, ale jeho polyhistorický rozmer mu umožnil spracovať prvú encyklopédiu o jednotlivých stolicách Uhorska: *Notitia Hungariae novae historico-geographica*, v ktorých položil vedecký základ historických, zemepisných a etnografických poznatkov o Slovensku.

Jeho nasledovníci – Eliáš Milec, ale najmä Michal Institoris Mošovský, kazatelia v artikulórných chrámoch Bratislavy, preukazovali svoju vzdelanosť nielen prácou v lýceu, vlastnou literárnou tvorbou, ale M. I. Mošovský vybudoval knižnicu nevyčísliteľnej hodnoty, ktorú odkázal cirkvi (dnes je v správe SAV), a zanechal i peniaze na podporu chudobných a nadaných študentov. Mošovský i Milec boli aj iniciátormi stavby nových, už murovaných chrámov. Nemecký chrám vystavili už v r. 1774 – 1776 (na stavbu dostali povolenie od panovníčky Márie Terézie, keď sa v r. 1765 stal spoluvládcom osvietenecky orientovaný Jozef II, kto-

Vpravo: kostol sv. Salvátora, dnes Jezuitský pri odoberaní

Ev. farári: Ján Seberíny (dolu), Pavol Bilnica, Rázga, Ševrlay, Stromský

rý miernil najtvrdšie dosahy rozhodnutí). Iba 2 roky trvala stavba rozľahlého klenutého priestoru dnešného Veľkého kostola na Panenskej ul. v Bratislave podľa projektov Mateja Walcha. Podobne na rovnakej ulici si aj maďarsko-slovenskí evanjelici si podľa projektov Františka Römische postavili Malý kostol a celý areál kostolov dokončili stavbou evanjelického lýcea podľa Walchových plánov. Zriaďovanie a stavba škôl – vzdelanosť – to bol charakteristický znak evanjelikov.

Z rozhrania 18. a 19. storočia treba spomenúť niekoľko pozoruhodných osobností bratislavských evanjelických kazateľní, ako boli Bilnica, Stromský, Ševrlay a maďarský farár Rázga.

JANKA KRIVOŠOVÁ
zborová presbyterka
(Pokračovanie nabadúce)

NEMLUVNIATKA POŽEHNÁVAŤ, ALEBO KRSTIŤ?

Tranovský evanjelický kalendár (TEK) je ročenkou našej cirkvi. Nosná téma TEK na nadchádzajúci rok 2010 znie: Cirkev, v ktorej žijeme. Stránky TEK napovedia, čím Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku žije, ako sa v nej cítime, aké otázky riešime i ktoré problémy riešiť zabúdame, či nechceme. Ako ochutnávku z čítania v TEK 2010 prinášame príspevok Mareka Řičana. Pravda, kto si Tranovský evanjelický kalendár na rok 2010 zadováži, dočíta sa ešte viac. - Nielen o krste, ale aj o tom, ako sa vyrovnáť so sklamaniami v cirkvi a o ďalších aktuálnych témach.

Vari sa niekedy v Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku deti požehnávali namiesto krstu? Treba o tom vôbec hovoriť? V niektorých cirkvách takáto prax existuje a možno že ste sa už s tým stretli pri pobyte v zahraničí. Preto je dobre sa nad oboma obradmi zamyslieť z pohľadu Biblie a z pohľadu evanjelickej cirkvi.

Význam požehnaní

Požehnanie je akiste biblické a dôležité. Znamená Božiu pomoc, aj vo forme úspechu, znamená Božiu priazeň, to, že Pán Boh pri mne stojí. Významné postavy Starej zmluvy prenášali požehnanie, ktoré prijali od Hospodina, na svoje deti. Ézav bol zúfalý a nazlosťený, keď ho jeho brat Jákob podviedol

a pripravil o otcovské požehnanie. Nesmierne mu na ňom záležalo. Jákob, zápasiac s anjelom, nechcel ho prepustiť, dokiaľ ho nepožehná (1M 32, 26). Židia si požehnaní veľmi cenia. Podľa Talmudu je ideálom vysloviť denne 100 požehnaní. Keď sa židovská rodina vráti zo synagógy v predvečer šabaty alebo sviatku otec zvykne položiť ruky na hlavu každého dieťaťa a povedať zvláštne požehnanie.

Požehnanie namiesto krstu?

O čo však ide, keď má požehnanie dieťaťka nahradiť jeho krst? Sú rodičia, ktorí neuznávajú, nechápu, alebo nechcú chápať, zmysel krstu nemlúvniat. Možno im to nik zrozumiteľne nevysvetlil. Takýto si v niektorých cirkvách dajú dieťa požehnať a krst odložia, až kým dosiahne vek, keď sa preň bude

môť samo rozhodnúť. Niekedy tvrdia, že toto požehnanie nie je namiesto krstu, že je to jednoducho požehnanie, ale v podstate, ako krst funguje a vyzera. Dieťa je uvedené do zboru požehnaním, ktoré mu udelí farár alebo kazateľ. Je to určitý obrad, má slávnostný charakter a koná sa zväčša na nedelnom zhromaždení. Ústava Cirkvi bratskej v ČR (hlava IV, čl. 95; hlava 5) chápe požehnanie alebo krst dieťaťa ako alternatívy a oba obrady sú takmer totožné: rodičia sa zaväzujú vychovávať ho v kresťanskej viere, dieťa je určitým spôsobom uvedené do zboru, zhromaždenie sa modlí za jeho požehnanie. Agenda Českobratskej cirkvi evanjelickej takýto obrad volá „Prosba za požehnanie pre nepokrstené dieťa. Uvedenie dieťaťa do zboru“.

Ako biblicky zdôvodniť požehnanie dieťaťa? Mária spolu s Jozefom priniesla malého Ježiša do chrámu, aby ho predstavili Pánovi (L 2, 22 - 24). Ako prvorodený patrili Bohu a mal byť vykúpený z kňazskej služby (2M 13, 13 a 15; 4M 18, 15 - 16). Požehnanie vyriekol Simeon nad rodičmi Ježiša v dôsledku výnimočnosti ich potomka. Ďalej vieme, že Ježiš žehnal deti (L 18, 15 - 17). Žehnanie dietok je na mieste, otázkou je, **kedy**. Malý Ježiš, ktorého priniesli do jeruzalemskej svätyne, už bol obrezaný. Navyše pri Máriinej návšteve chrámu podľa Mojžišovho zákona nešlo o požehnanie, ale o úkon zmierenia: obetovanie dvoch hrdličiek bolo zavŕšením procesu očisťovania Márie ako matky (3M 12, 1 - 8). Predstavenie dieťaťa sa týkalo iba *prvorodených synov* (2M 13, 11 - 14), nevzťahovalo sa na ďalších súrodencov. A deti, ktoré Ježiš žehnal, už boli obrezané,

pokiaľ ide o chlapcov. Dievčatká patrili k Božiemu ľudu bez obriezky.

Požehnanie, ako sa dnes praktizuje u *detí*, nezodpovedá presne biblickej zvesti. Vzhľadom na oba odseky z evanjelia Lukáša, kde sa hovorí o deťoch, prípadne priamo o ich žehnaní, je **správnejšie žehnať** nie namiesto krstu, ale *po krste*.

Biblia nechápe požehnanie dietok ako *náhradu* za ich krst. Požehnanie nie je tým prvým skutkom Božím pri nemluvniatkach. Tým je v Starej zmluve obriezka a v Novej zmluve krst. Nenachádzame pravidlo, že by deti bolo treba žehnať, *zatiaľ čo* dospelých krstiť. A Pán Ježiš nedal svojim učeníkom príkaz „Žehnajte všetky národy“. Na požehnanie sa taktiež neviaže spasiteľná milosť ako na krst: „Kto uverí a bude pokrstený, bude spasený“ (Mk 16, 15).

Čo by požehnanie dietok prinieslo v praxi?

V čom by si evanjelická cirkev pomohla, keby zaviedla požehnanie dietok namiesto ich krstu? Príde čas, keď na konfirmačnú prípravu začnú chodiť mladí ľudia, ktorí boli v detstve namiesto krstu cirkevne „požehnaní“. Ako týmto vysvetlíme, čo je konfirmácia? Konfirmácia je priznanie sa ku krstu. Bude zdôvodnenie konfirmácie „požehnaných“ iné než u pokrstených? Aké? Budeme viesť v zborovej kancelárii súčasne matriku krstov a matriku požehnaní a podávať nejaké dvojkoľajné vysvetlenie? Ako povedieme „požehnané“ deti v pubertálnom veku ku krstu, ktorý je podmienkou konfirmácie? Povedia im ich rodičia: „No, tak začínaš chodiť na konfirmáciu, mal by si sa nechať pokrstiť“? Problémom

a určitým zápasom viery spojeným s krstom sa nemožno vyhnúť. Je to ako zákon zachovania energie. Rodičia, ktorí by chceli obísť rozhodovanie viery súvisiace s krstom ich bábätká tým, že by ho nechali „požehnať“, na tento „balík“ otázok narazia neskôr a budú ho riešiť so svojim dorastajúcim potomkom. Bude s krstom súhlasiť? Bude vôbec súhlasiť s konfirmačnou prípravou? Nepovie: „Čo tam budem robiť, keď nie som pokrstený“?

Ak by v zbere existovala aj prax požehnaní detí *miesto* krstu, je otázkou, či by rodičia „požehnaných“ detí tieto svoje ratolesti na konfirmáciu vôbec posielali. Čo, keď povedia: „Toto my neuznávame“? Skúsenosť ďalej ukazuje, že tam, kde funguje aj požehnanie, tam vzniká takmer neobmedzený priestor pre odporcov krstu nemlúvniat, ktorí v tomto smere môžu v zbere (mládeži, dorastu...) hlásať takmer hocičo a vždy sa môžu odvolať na to, že zbor a cirkev uznáva obidve možnosti. Farár má v podstate zviazané ruky, pokiaľ ide o vyučovanie o krste malých detí, a zbor nemá vyhranené učenie a ani nie je jednotný.

Rodičia, ktorí uvažujú o tomto, že majú svoje dieťa „požehnať“, hovoria, že mu chcú dať šancu, *aby sa pre krst rozhodlo samo*. Ale čo, keď im raz ich potomok v adolescentnom veku bude vyčítať: „Prečo ste ma dali požehnať? Prečo ste ma nosili do kostola a nechali nado mnou vykonávať nejaké obrady, bez toho, že by ste sa ma spýtali, či si to želám?“ Veď „požehnanie“ je tiež určitým začlenením dieťaťa do zboru, do cirkvi, predstavením dieťaťa Bohu s prosbou, aby Boh naň pôsobil a aby v Neho veril. Prečo robiť radikálny rez

s odmietnutím krstu, a pritom „prístipkáriť“ s „požehnaním“? Ak by sme chceli naozaj rešpektovať slobodu našich detí, jedinou správnu vecou by bolo nepodrobiť ich v detstve *žiadnemu* cirkevnému obradu a najlepšie ich ani nevodíť do kostola a na detské služby Božie. Snaha rešpektovať slobodu dieťaťa vyznieva priam rytiersky, ale v podstate je to obyčajný minimalizmus, o ktorom v Biblii nenájdeme ani zmienku. Písmo povzbudzuje rodičov, aby svoje deti cieľavedome vychovávali vo viere. Výchova je výchova.

Správnosť krstu nemlúvniat

Sám Pán Ježiš dáva všeobecný príkaz krstiť, a to je dôvod, prečo brať krst veľmi vážne. Biblia nikde deťom v krste nebráni. Kto krst deťom zakazuje, musí v nej nájsť zákaz krstu nemlúvniat. A hoci Písmo sväté o krste detí výslovne nehovorí, hovorí zreteľne o tom, že deti majú prístup do kráľovstva nebeského a sú preň súčasne ako my dospelí, ktorí sme už veľa nahrešili. V Starej zmluve boli už nemlúvniatka prijaté medzi ľud Izraela a na účasť na Božích zaslúbeniach; v prípade chlapcov to bolo utvrdené obriezku, ôsmy deň po narodení. Starozmluvný Izrael je modelom zboru, ktorý predstavuje určité stabilizované spoločenstvo pozostávajúce z viacerých generácií, teda aj z maličkých detí. Tento model ukazuje aj cirkvi, ako pristupovať k nemlúvniatkam, konkrétne k deťom svojich členov: s obriezku sa nemalo čakať, až keď dieťa bude vedieť o svete a o pravdách viery, nebola tu žiadna veková bariéra či podmienka, žiadny odklad. Argument, že dieťa nemôže veriť, a preto nemôže byť pokrstené, nemá základ v Písme a nevystihuje

ducha Biblie. Pochádza skôr z pracovno-právnych vzťahov. Podľa tohto argumentu by však deti nemali byť ani požehnané (namiesto krstu), lebo nevedia, aký Boh ich žehná; aj na požehnanie sa viaže veľká dogmatika. Azda Boh nevie dať spásu malému dieťaťu? Vari nie je v udeľovaní spásy obmedzený našimi vedomosťami a schopnosťami nášho intelektu? Azda matka preskúša svoje bábätko z chemického zloženia materského mlieka prv, ako ho v pôrodnici nadojčí? Každý deň poskytujú rodičia svojmu dieťaťu časnú spásu tým, že ho nakŕmia, prebalia, oblečú, zaregistrujú v poisťovni, toľkým „svetským obradom“ ho podrobujú. A dieťa túto časnú spásu prijíma bez toho, že by muselo najskôr poznať pediatriu a právny systém. A Boh by v svojej láske mal byť skúpejší a podmieniť večnú spásu ponúkanú v Krste svätom nejakým testom z vierouky? Samozrejme, hovoríme o deťoch veriacich rodičov, ktorí sa zaväzujú vychovávať svojich potomkov v kresťanskej viere a vo vzťahu k cirkvi. My dospeli už všeličo chápeme, ale o to viac sa poznaniu viery spreneverujeme, hrešiac častejšie, ako si myslíme. Nie sme na tom duchovne lepšie ako nemluvniatka. Stačí si v Biblii prečítať, v akom duchu sa v nej píše o nich a o ich vzťahu k Božím veciam. Kto bráni deťom v krste, protiví sa všeobecnej smernici Pána Ježiša: „*Dovoľte deťom prichádzať ku mne a nebráňte im, lebo takých je kráľovstvo nebeské*“ (Mk 10, 14).

Čo teda s požehnávaním detí?

Ježišov príkaz znamená tiež nebrániť požehnávanie detí. Otec môže svoje dieťa požehnať každý deň, matka môže spraviť krížik na čele svojho sy-

na, keď ho vyprevádza do školy. Plnia si však rodičia a krstní rodičia túto svoju duchovnú úlohu? Veríme v moc Božieho požehnanie? Spoliehame sa na Pána Boha každý deň? Nestratili sme zmysel pre symbolický úkon viery, ktorým je napríklad znamenie kríža?

Pokiaľ ide o „oficiálne“ **požehnanie dieťaťa**, povedali sme, že správnejšie je vykonať ho niekedy po krste. Takto to napríklad stanovuje nový spoločný poľský kancionál Sliezskej cirkvi evanjelickej a. v. v ČR a Evanjelickej cirkvi a. v. v Poľsku (s. 1588 – 1589). Podľa neho sa má tento obrad konať rok po krste ako jeho výročie spojené s ďakovnou modlitbou a Áronovským požehnaním.

MAREK ŘÍČAN
teologický referent Sliezskej cirkvi evanjelickej a. v.

FOTO E. K. F.

Z NAŠEJ HISTÓRIE (pokračovanie)

Evanjelický a. v. zbor v Bratislave začiatkom 19. storočia

Obdobie z konca 18. storočia a začiatku 19. storočia v Uhorsku je charakteristické vzostupom národnostných snáh Maďarov voči kráľovskému dvoru a rozmachom strednej šľachty, ktorá sa stala vedúcou vrstvou v revolučnom roku 1848. Ako reakcia na tieto snahy sa takisto vykryštalizovalo slovenské obrodné hnutie, ktoré sa už koncom 18. storočia zakladaním učených spoločností snažilo reagovať na maďarizačné snahy v Uhorsku. Najskôr je tento vplyv badateľný najmä v katolíckej cirkvi, neskôr však i v evanjelickej cirkvi a. v. v Uhorsku.

Okrem obdobia promaďarskej ofenzívy za svoje národné práva a presadzovanie silnej maďarizácie bolo toto obdobie poznačené i silnejúcim zápasom slovenského národa za svoje národné práva. Tento postoj slovenských evanjelikov zákonite priniesol pokušenie a rozpor i do radov evanjelickej cirkvi a. v. v Uhorsku. Cirkev, v ktorej boli Slováci, Nemci a Maďari a žili pod jednou správou v pokoji, stala sa javiskom politických zápasov, vyvolaných zo slovenského pohľadu maďarskými a „maďarónskymi“ horlivcami v záujme neobmedzeného panstva maďarčiny, jazyka, ktorý bol vtedy materinskou rečou najmenšej časti cirkvi.¹ Pohľad maďarských predstaviteľov bol samozrejme opačný a do popredia sa dostáva zneužívanie pojmu panslavizmus, ktorý bol ako bič používaný podľa potrieb politických i cirkevných kruhov v Uhorsku. Taktiež bolo veľmi negatívne poukazované na účasť Slovákov v boji

proti Maďarom v revolučnom roku 1848. Ak na jednej strane hovoríme o obmedzovaní a utláčaní Slovákov, na druhej strane je akákoľvek iniciatíva za národné práva chápaná proticirkevne zo strany tak Maďarov, ako i uhorských Nemcov. Bezpochyby to dokazuje dobová literatúra, ktorá, hoci je písaná predstaviteľmi tej istej cirkvi, je diametrálne odlišná v obsahu i vysvetleniach.

Pozadie udalostí 30. a 40. rokov 19. storočia bolo taktiež poznačené diskusiami v uhorskom sneme, kde poslanci protestantskej cirkvi, ale aj liberálni politici iných cirkví diskutovali o slobode vyznania pre protestantov. Miestom diskusií o slobode vierovyznania bola práve Bratislava, ako mesto konania snemov, kde vedúci predstavitelia evanjelického zboru dúfali v lepšiu budúcnosť. Prudké a ostré vystúpenia obľúbeného poslanca výboru L. Bihara a Edmunda Bötyho proti katolíckemu kléru boli pre vtedajšiu dobu veľmi zaujímavé. Debaty ohľadom tejto problematiky v Bratislave vo februári a v marci 1833 boli veľmi intenzívne sledované vzdelancami a intelektuálmi z celého Uhorska. Na požiadanie spomínaných poslancov sa mal vypracovať návrh zákona o slobode vierovyznania pre všetky cirkvi, podľa ktorého by sa nemohlo zakázať náboženské vyznanie a šesťtyždenné vyučovanie katolíckych duchovných. Chorvátsky zákon, ktorý zakazoval protestantom vlastnícke práva, mal byť zrušený. Zákon mal ďalej povoliť mladým protestantským chlapcom navštevovanie vysokej školy v cudzine. Katolícki rodičia by mohli svoje deti poslať aj do evanje-

lických škôl a v každej správe musel pracovať aj jeden evanjelický duchovný. Protestantí majitelia cechov by nemuseli dodržiavať katolícke sviatky.

Na diskusiách vo februári a marci 1833 sa za veľkej pozornosti verejnosti zúčastnili okrem E. Bötyho aj František Deák, Ladislav Paloczky a Jozef Lenovics. Diskutovalo sa o zmiešaných manželstvách a ich dôsledkoch.² U nás bol však klérus konzervatívne naklonený a otázky zmiešaných manželstiev neboli ani v roku 1834 ani v roku 1840 zákonne doriešené. Na rokovaníach trápili bratislavských evanjelikov okrem miešaných manželstiev aj iné otázky. Bola to otázka panslavizmu na lýceu a obavy o zákaze evanjelických škôl. Výsledok rokovaní na sneme 1843/44 sa vzťahoval na osoby, ktoré boli do 18. roku vychovávané v evanjelickej viere, a na ženy. Tie mali

odo dňa zosobášenia ostať v pôvodnej cirkvi. Po oznámení tohto zákona boli všetky manželstvá uzavreté evanjelickým duchovným platné. Bolo dovolené vystúpiť z katolíckej cirkvi a prestúpiť do inej.

Úplná rovnosť náboženského vyznania bola principiálne uzákonená až v XX. článku zákona z roku 1848. Zákon zároveň vyjadroval, že potreby všetkých uznaných náboženstiev a škôl boli pokryté štátom.

MARTIN KAMENSKÝ
člen cirkevného zboru
(Pokračovanie nabudúce)

1 Ruppeldt, F.: Almanach cirkvi evanjelickej a. v. na Slovensku z rokov 1919 - 1928. Turč. Sv. Martin, 1930, s. 20.

2 Schrödl, Jozef - Schmidt, K. E. a i.: Die Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde A. B. zu Pozsony - Pressburg. I. časť, Pozsony, 1906, s. 221.

PÄŤ ZNAKOV ŽIVOTA KREŠŤANA PODĽA BENGTA PLEIJELA

V jednej z kázni, prednesených v našom cirkevnom zbore, ktorá kladne zarezovala medzi poslucháčmi, bol uvedený príklad Bengta Pleijela. Tento švédsky evanjelický a. v. farár s pedagogickou názornosťou hovorí o znakoch života kresťana pomocou prstov na ruke:

Malíček pripomína krst. Obráť sa a buď ako dieťa.

Prstenník pripomína Večeru Pánovu, svadobnú hostinu Baránka, Pána Ježiša so svojou cirkvou.

Prostredník pripomína modlitbu. Modlitba dosahuje najďalej – až po trón

nebeského Otca.

Ukazovák pripomína čítanie Biblie. Biblia ukazuje na Ježiša.

Palec pripomína bratské spoločenstvo. Palec ľahko dosiahne ostatné prsty.

„*Títo (pokrstení – Skutky apoštolov 2, 41) zotrúvali v apoštolskom učení a v spoločenstve, v lámaní chleba a na modlitbách.*“ (Skutky apoštolov 2, 42)

PÁN BOH MÁ VESELÝCH ĽUDÍ RÁD

Citát teológa Jiřího Mrázka o prorokoch:

„Alebo, skrátka, sedel nad Písmom, alebo sa len modlil - a zrazu vedel, čo má povedať. A tak šiel a povedal to. Kráľovi alebo zhromaždeniu ľudu či veľkňazovi. (A niekedy to aj prežil a v zdraví sa vrátil domov. Teda, nie vždy.)“

POZÝVAME VÁS NA VÝSTAVU HISTORICKÝCH GLÓBUSOV

V dňoch 26. 11. - 20. 12. 2009 sa na barokovom nádvorí Univerzitetnej knižnice v Bratislave uskutoční výstava zemských a hviezdnych glóbusov zachovaných v Knižnici evanjelického lýcea v Bratislave. V tejto pozoruhodnej, na Slovensku najväčšej zachovanej zbierke, sa nachádza okrem iných druhý a tretí najstarší na Slovensku zachovaný glóbus. Výstava je vyvrcholením projektu reštaurovania a prezentácie zbierky, ktorý uskutočňuje Ústredná knižnica SAV ako správca Lyceálnej knižnice v spolupráci s Cirkevným zborom Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku v Bratislave. Viac informácií o výstave, zbierke, jej reštaurovaní a dejinách historických glóbusov nájdete na stránke <http://www.uk.sav.sk/globusy>.

Pozývame Vás

na výstavu obrazov

prof. JANKY KRIVOŠOVEJ

Pállíyho palác na Zámockej ul.

od 8. 10. do 1. 11. 2009